

ISTRAŽIVANJE JAVNOG MNJENJA

Percepcija rada *Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac* od strane građana

Izveštaj pripremio: Centar za slobodne izbore i demokratiju, Beograd

Septembar 2017. godine

„Jačanje odgovornosti izabраниh predstavnika građana u Srbiji (*Ljudi na prvom mestu*)“

Sadržaj:

1. Uvodne napomene	3
2. Metodološke napomene	4
3. PREPOZNATLJIVOST I VIDLJIVOST KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA OPŠTINE SVILAJNAC	6
4. OCENA RADA KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA OPŠTINE SVILAJNAC	10
5. ODNOS PREMA GRAĐANSKOM AKTIVIZMU, POLITICI, NARODNIM POSLANICIMA I RADU NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE.....	12
6. PERCEPCIJA RADA NARODNIH POSLANIKA/LOKALNIH ODBORNIKA I KOMUNIKACIJA IZABRANIH PREDSTAVNIKA SA GRAĐANIMA.....	16

1. Uvodne napomene

Istraživanje javnog mnjenja o percepciji rada *Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac* od strane samih građana koji žive u ovoj opštini sprovedeno je u okviru projekta „Jačanje odgovornosti izabranih predstavnika građana u Srbiji (Ljudi na prvom mestu)“. Projekat je započet u aprilu 2015. godine uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID).

Jedan od ciljeva projekta jeste i osnaživanje veze između građana i njihovih izabranih predstavnika kroz organizaciju različitih javnih događaja, radionice sa narodnim poslanicima i predstavnicima udruženja građana, radionice sa lokalnim odbornicima, ali i kroz otvaranje 12 poslaničkih kancelarija širom Srbije. Kancelarije su otvorene u sledećim opštinama/gradovima: Užice, Stara Pazova, Savski venac, Valjevo, Zrenjanin, Kragujevac, Vrbas, Svilajnac, Trstenik, Bujanovac, Rakovica i Šabac.

Ciljevi ovog istraživanja su:

- utvrđivanje u kojoj meri su građani upoznati sa postojanjem i radom Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac;
- utvrđivanje razloga zašto neki građani nisu čuli za Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac;
- merenje percepcije odnosa i komunikacije između građana i izabranih predstavnika (poslanika, lokalnih odbornika);
- utvrđivanje načina na koji se može poboljšati rad Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac i komunikacija između građana i izabranih predstavnika.

2. Metodološke napomene

Istraživanje realizovali	Centar za slobodne izbore i demokratiju uz podršku USAID-a
Terenski rad	Istraživanje realizovano u periodu između 09. i 19. septembra 2017. godine
Tip i veličina uzorka	Slučajni, reprezentativni uzorak od 300 punoletnih građana opštine Svilajnac
Okvir uzorka	Teritorija biračkog mesta kao najpouzdanija registarska jedinica
Odabir domaćinstva	Slučajno uzorkovanje bez zamene – u okviru biračkog mesta, svaka druga kućna adresa od početne tačke
Odabir ispitanika u okviru domaćinstva	Slučajno uzorkovanje bez zamene – izbor ispitanika metodom prvog rođendana u odnosu na dan anketiranja
Istraživačka tehnika	Licem u lice u okviru domaćinstva
Istraživački instrument	Upitnik

Istraživanje javnog mnjenja, koje su realizovali CeSID i USAID, sprovedeno je u periodu između 09. i 19. septembra 2017. godine na teritoriji opštine Svilajnac. Istraživanje je sprovedeno na reprezentativnom uzorku od 300 punoletnih građana.

Kao istraživački instrument je korišćen upitnik.

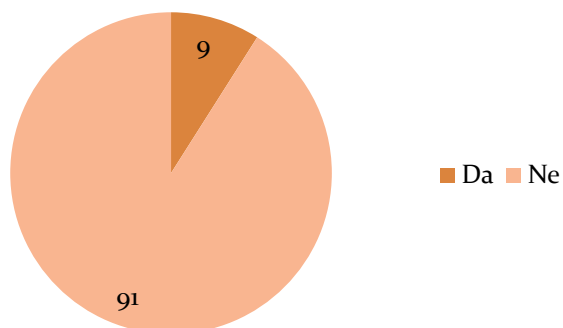
Intervjuisanje građana je sprovedeno tehnikom „licem u lice“, direktnim kontaktom sa ispitanikom. Prilikom obuke anketara, instruktori su insistirali na sprovođenju i poštovanju dva veoma važna pravila koja, osim samog uzorka, značajno utiču na reprezentativnost istraživanja – poštovanje koraka i pravilo prvog rođendana.

Poštovanjem koraka se obezbeđuje da anketar sveobuhvatno pokrije kompletan istraživački punkt, dok se pravilom prvog rođendana isključuje mogućnost da na upitnik odgovaraju samo oni građani koji prvi otvore vrata domaćinstva anketaru.

Od anketara se zahtevalo da u domaćinstvu anketira osobu stariju od 18 godina kojoj je prvog rođendan u odnosu na dan posete. Tako je obezbeđena polna, obrazovna i starosna reprezentativnost ispitanika.

3. PREPOZNATLJIVOST I VIDLJIVOST KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA OPŠTINE SVILAJNAC

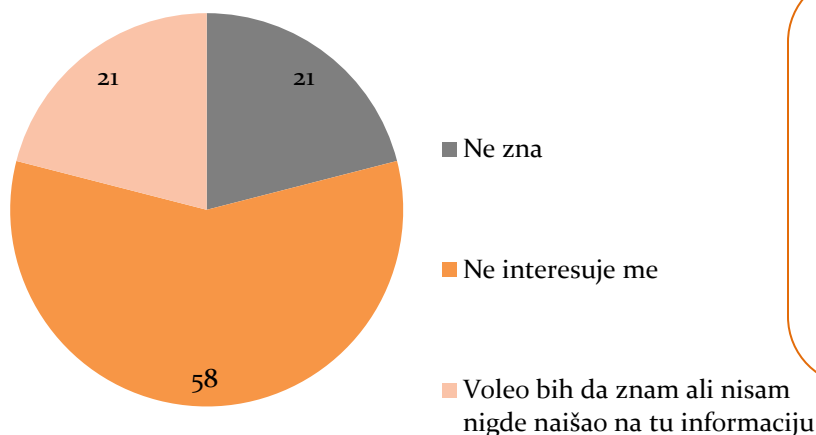
Grafikon 1. Da li znate da u Vašem gradu postoji Kancelarija za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima?, u %

Kancelarija za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac nije dovoljno prepoznata u svojoj opštini, tek svaki jedanaesti građanin zna da u njihovoj opštini postoji Kancelarija.

Među ispitanicima koji su čuli za Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima preovlađuju muški ispitanici, a sa porastom broja godina ispitanika raste i verovatnoća da su čuli za postojanje Kancelarije u svojoj opštini.

Grafikon 2. Ukoliko niste čuli za Kancelariju, šta je po Vašem mišljenju, razlog zbog čega niste upoznati sa postojanjem ove institucije u Vašem gradu?, u %

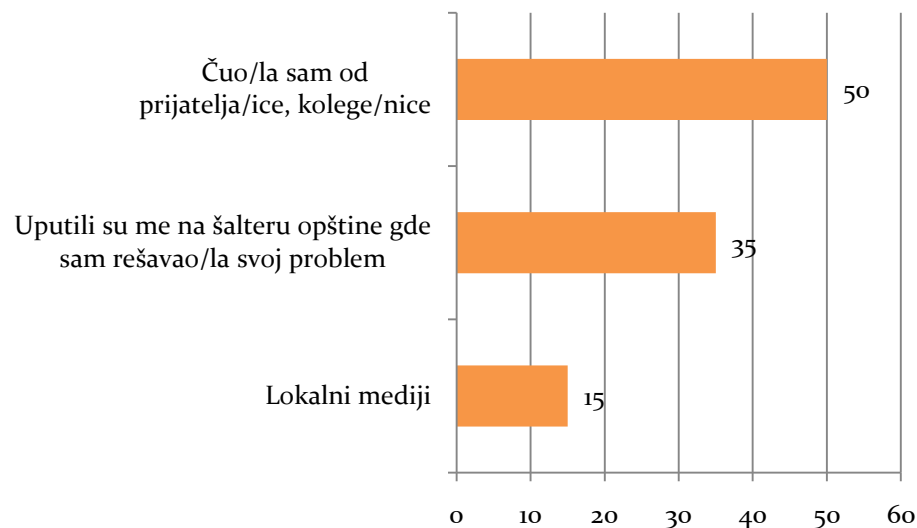

Među onim građanima Svilajнца koji nisu upoznati sa postojanjem poslaničke kancelarije, a kojih ima čak 91%, kao ključni razlog se izdvaja sama nezainteresovanost i apatija građana.

Naime, preko polovine ispitanih građana (58%) kaže da nisu čuli za Kancelariju zato što ih to ne interesuje. Da bi volelo da zna ali nisu nigde naišli na tu informaciju, reklo nam je 21% ispitanih građana.

GRAĐANI KOJI SU ČULI ZA KANCELARIJU ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA

Grafikon 3. Molimo Vas da nam kažete kako ste čuli za Kancelariju?, u %

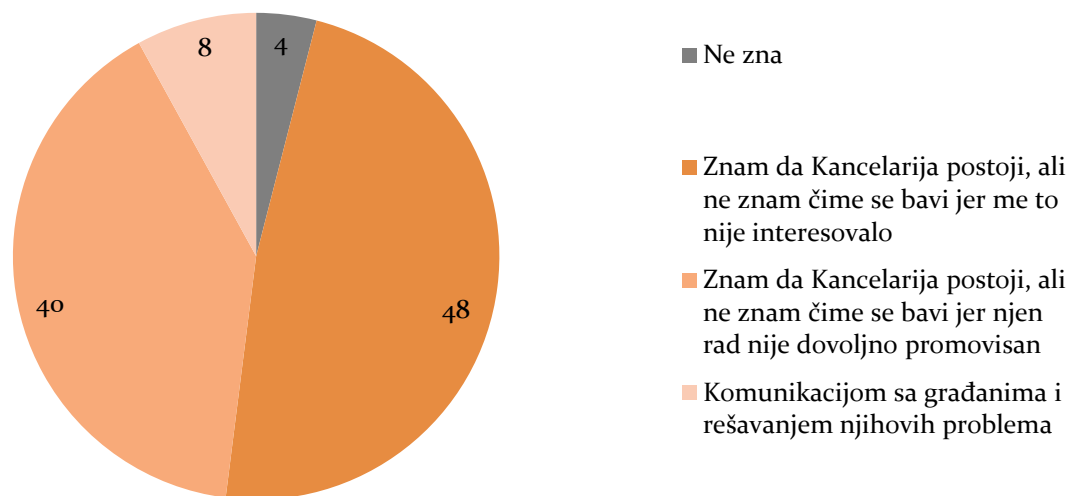

Osnovni način na koji su građani Svilajнца upoznati sa postojanjem poslaničke kancelarije jeste neformalnim putem, odnosno preko prijatelja i kolega. Tako je polovina (50%) ispitanika za Kancelariju čula ovim kanalom. Na drugom mestu nalazi se upućivanje na Kancelariju na šalteru opštine gde su građani prvobitno pokušali da reše svoj problem. Na ovaj način za Kancelariju je čulo 35% ispitanika.

Mediji su bili izvor informisanja za 15% ispitanih građana.

Možemo primetiti da u Svilajncu kao medij preko kojeg se može promovisati rad Kancelarije nedostaje veća upotreba i promocijama na društvenim mrežama.

Grafikon 4. Kako vi vidite Kancelariju, šta ona radi i čime se bavi?, u %

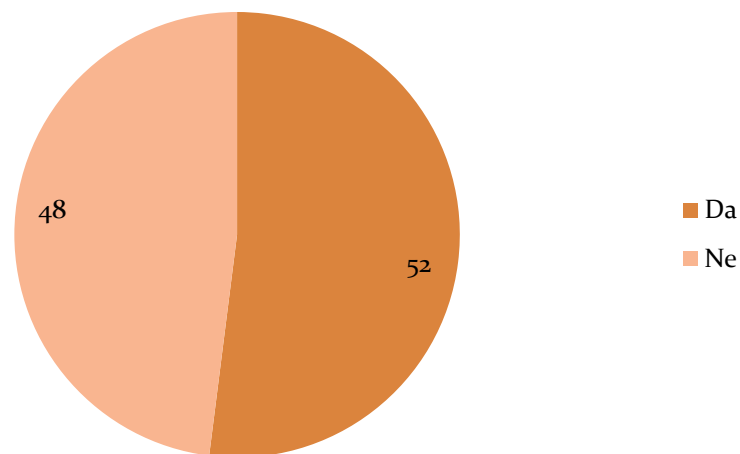
Najveći broj građana koji su čuli za Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac zapravo nije sigurno čime se tačno Kancelarija bavi. Ovo nam je odgovorilo čak 88% građana koji su čuli za Kancelariju a ujedno smatraju da je uzrok njihovog neznanja u nedovoljnoj promovisanosti Kancelarije i njenog rada ili u samoj njihovoj nezainteresovanosti da saznaju čime se Kancelarija bavi.

Tako 48% ispitanika kaže da je čulo za Kancelariju ali ih ne zanima čime se ona bavi, a dodatnih 40% je čulo za nju ali ne znaju čime se bavi jer smatraju da njen rad nije dovoljno promovisan.

Konačno, tek 8% građana zna da se Kancelarija bavi komunikacijom sa građanima i rešavanjem njihovih problema.

Grafikon 5. Da li znate da preko Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima možete da se obratite narodnom poslaniku lično?, u %

Ipak, kada smo građanima Svilajнца postavili pitanje da li znaju da preko Kancelarije mogu stupiti u direktni kontakt sa narodnim poslanicima iz njihove opštine, dobili smo podatak da preko polovine ispitanika (52%) zna da preko Kancelarije može stupiti u kontak sa narodnim poslanicima. Ovo je pozitivan nalaz.

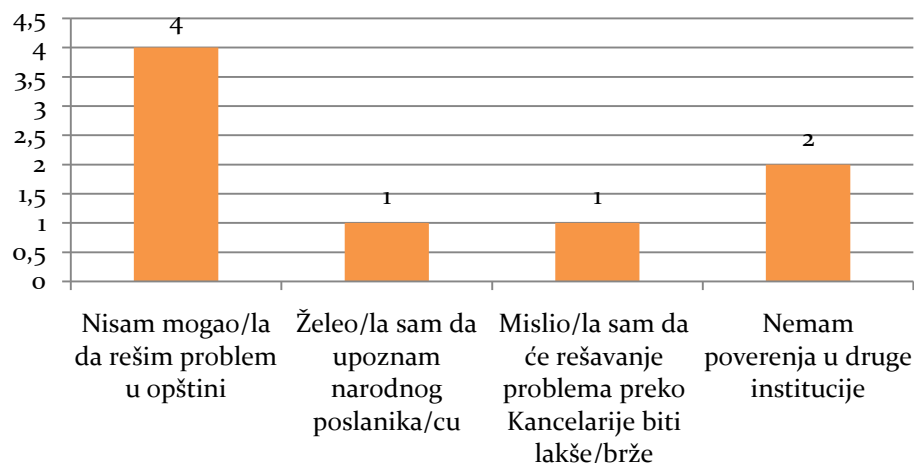
Sa druge strane, nešto je manji udeo tačnije 48% je onih koji su rekli da ne znaju da Kancelarija predstavlja neku vrstu kontakta između građana i njihovih izabраних predstavnika i da se preko nje mogu obratiti narodnom poslaniku lično.

4. OCENA RADA KANCELARIJE ZA KOMUNIKACIJU NARODNIH POSLANIKA SA GRAĐANIMA OPŠTINE SVILAJNAC

Iako gotovo svaki jedanesti građanin zna da u njihovoj opštini postoji Kancelarija za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima, samo 8 ispitanika se odlučilo da poseti ovu instituciju. Zato odgovore koje smo od njih dobili nećemo prikazivati u procentualnom obliku.

Među ispitanicima koji su bili u našem uzorku a koji su posetili Kancelariju, nalazi se samo jedan ispitanik koji je stupio u kontakt sa narodnim poslnikom.

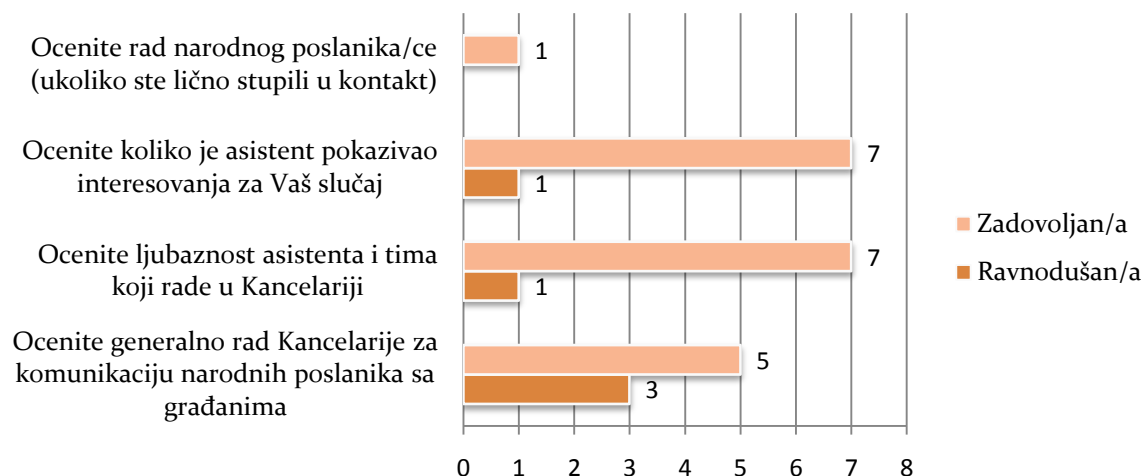
Grafikon 6. Zbog čega ste odlučili da se obratite Kancelariji za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima?

Kao glavni razlozi zbog kojih su građani odlazili u Kancelariju za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima, ističe se pre svega to što problem koji su imali nisu mogli da reše u opštini. Naime, polovina građana koji su posetili Kancelariju ovo navodi kao jedan od povoda zbog čega su se obratili Kancelariji.

Druga polovina građana koja je posetila opštinu uglavnom kaže da nema poverenja u institucije, mada postoje i oni građani koji bi da lično upoznaju poslanika/cu.

Grafikon 7. Kako biste ocenili sledeće elemente rada i funkcionisanja Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima?

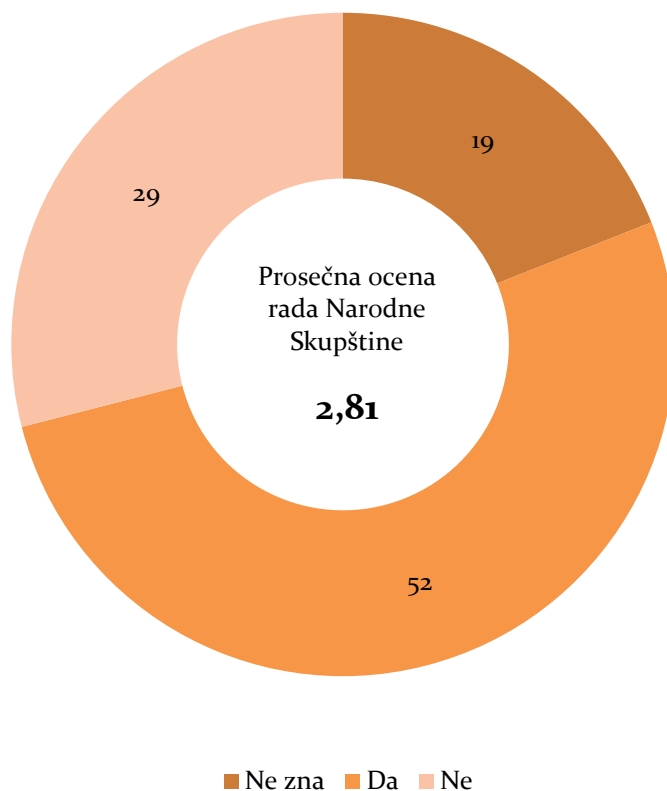
Građani Svilajнца, oni koji su posetili poslaničku kancelariju u svojoj opštini, pokazali su pretežno zadovoljstvo radom narodnih poslanika u njoj. Preko polovine građana koji su posetili Kancelariju je zadovoljno generalno radom Kancelarije, a ostali su ravnodušni po ovom pitanju. Takođe, među onima koji su posetili kancelariju su građani su zadovoljni nivoom ljubaznosti asistentkinje i administrativnog tima koji radi u kao i interesovanjem koje je asistent pokazivao za njihov slučaj.

Građanin koji je stupio u kontakt sa narodnim poslanikom, smatra da je rad narodnog poslanika na zadovoljavajućem nivou.

Građani su imali i opciju da u otvorenom pitanju svojim rečima izraze (ne)zadovoljstvo radom Kancelarije, no nijedan ispitanik nije imao dodatni komentar ili sugestiju na rad Kancelarije za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima opštine Svilajnac.

5. ODNOS PREMA GRAĐANSKOM AKTIVIZMU, POLITICI, NARODNIM POSLANICIMA I RADU NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE

Grafikon 8. Ocena rada Narodne skupštine i nivo poverenje u instituciju

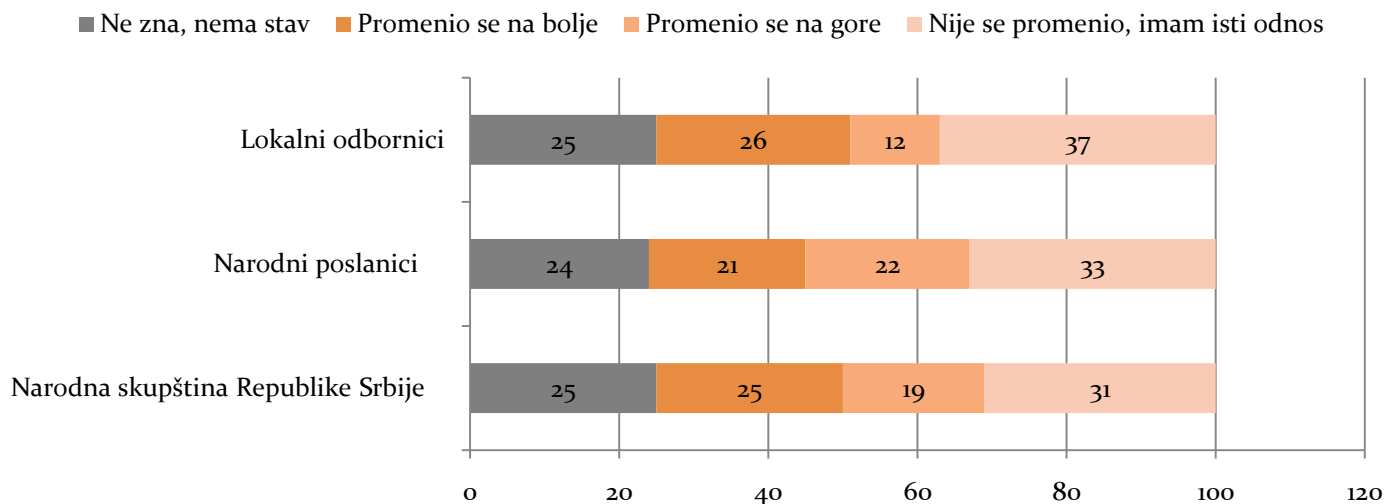

Rad Narodne skupštine od strane građana Svilajнца je ocenjen srednjom ocenom dobar 2,81 (školske ocene od 1 do 5). Ova ocena je, uzimajući u obzir ostala javnomnjenjska istraživanja, prosečna, što znači da građani opštine Svilajnac uglavnom dele mišljenje sa ostatkom građana Srbije.

Poverenje u rad najvišeg zakonodavnog tela u Srbiji pokazuje čak natpolovična većina ispitanika (52%), dok nepoverenje iskazuje 29% ispitanih građana.

Takođe, oko petine ispitanih građana Svilajнца nije moglo da se opredeli u ovom pitanju.

Grafikon 9. Da li se u poslednje dve godine promenio Vaš odnos prema...

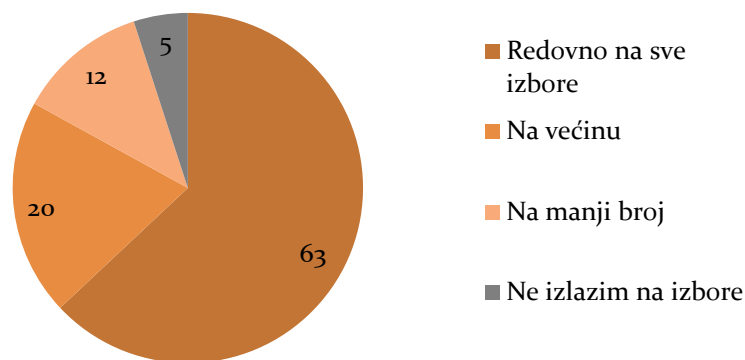

Kada smo građane Svilajнца pitali da li se njihov odnos prema predstavničkim telima i njihovim izabranim predstavnicima promenio u poslednje dve godine, iako oko trećine ispitanih građana smatra da se njihov odnos nije promenio (31% kada je u pitanju Narodna skupština Republike Srbije, 33% kada su u pitanju narodni poslanici odnosno 37% kada je reč o lokalnim odbornicima), među onima koji imaju stav, možemo primetiti da sem u slučaju odnosa prema lokalnim odbornicima blago prevlađuje stav da se odnos građana promenio na bolje.

Naime, u pogledu odnosa prema narodnim poslanicima mišljenje građana vilajнца je najpodeljenije – tako 21% kaže da se njihov odnos prema izabranim predstavnicima građana u parlamentu promenio na bolje dok je 22% građana suprotnog mišljenja. Odnos prema NSRS na bolje je promenio svaki četvrti (25%), dok je svaki peti građanin odnos promenio na gore.

Najpovoljnije rezultate beležimo kod opromene odnosa prema lokalnim odbornicima. Od svih istraživanja koje smo obavili u opštinama/gradovima u kojima postoji Kancelarija za komunikaciju narodnih poslanika sa građanima, ovde beležimo najpozitivniju promenu odnosa prema lokalnim izabranim predstavnicima – svaki četvrti građanin je promenio odnos na bolje prema lokalnim predstavnicima vlasti a tek 12% njih je promenilo odnos na gore.

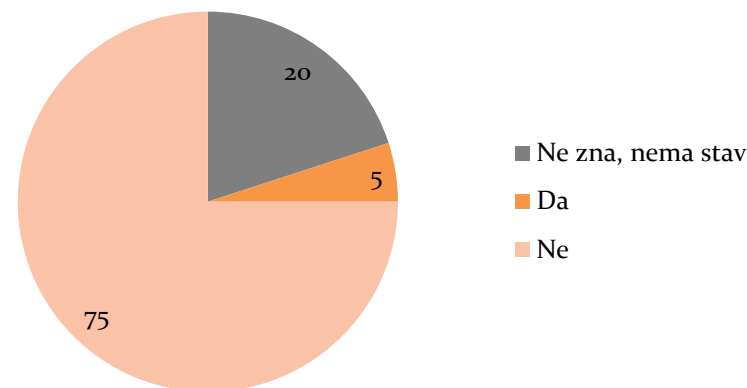
Grafikon 10. Učestalost izlaženja na izbore

Jedini izuzetak od inače niskog stepena građanskog aktivizma u Srbiji predstavlja izborna izlaznost koja je, uzevši u obzir nezainteresovanost građana za aktivniju ulogu u odlučivanju, prilično velika.

Tako samo 5% građana kaže da uopšte ne izlazi na izbore, dok preostalih 95% manje ili više redovno izlazi na izbore. Od toga, čak 63% izlazi redovno na sve izbore a još 20% na većinu.

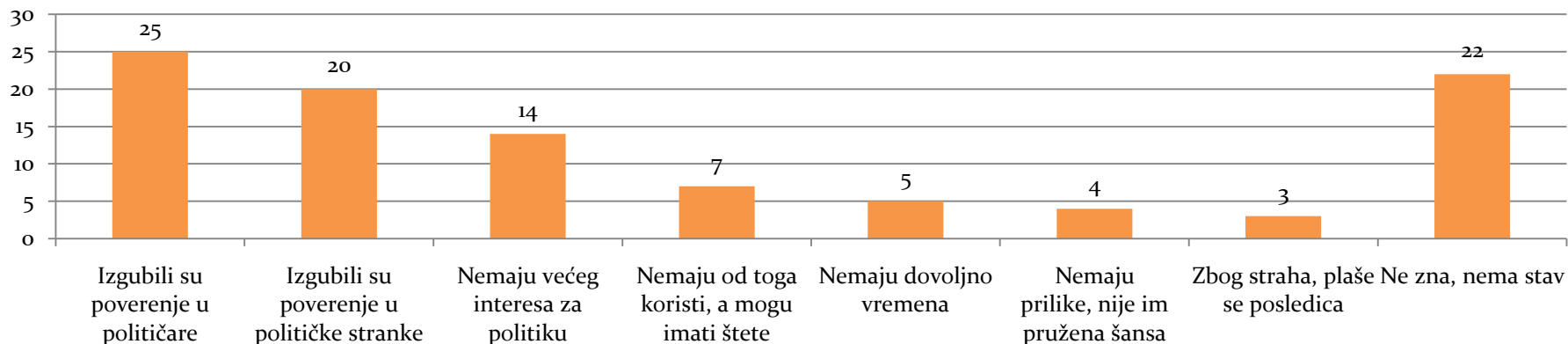
Grafikon 11. Učešće u inicijativi za rešavanje problema lokalne zajednice

Sa druge strane, kada je u pitanju pokretanje inicijativa ili učešće u inicijativama za rešavanje problema lokalne zajednice, tek 5% građana Svilajнца je bilo deo sličnih aktivnosti u prethodnom periodu.

Čak 75% ispitanika priznaje da nije učestvovalo u aktivnostima koje se odnose na rešavanje problema lokalne zajednice u kojoj žive.

Grafikon 12. Razlozi zbog kojih se građani ne angažuju u političkom životu

Građani Svilajнца potvrđuju da izlazak na izbore ne podrazumeva istovremeno spremnost na politički angažman. Ključni razlozi zbog kojih 75% ispitanika nije spremno da se aktivnije uključi u inicijative koje bi dovele do promena na lokalnom nivou su pre svega gubitak poverenja u političare i političke stranke. Tako ova dva razloga zbirno navodi čak 45% ispitanika.

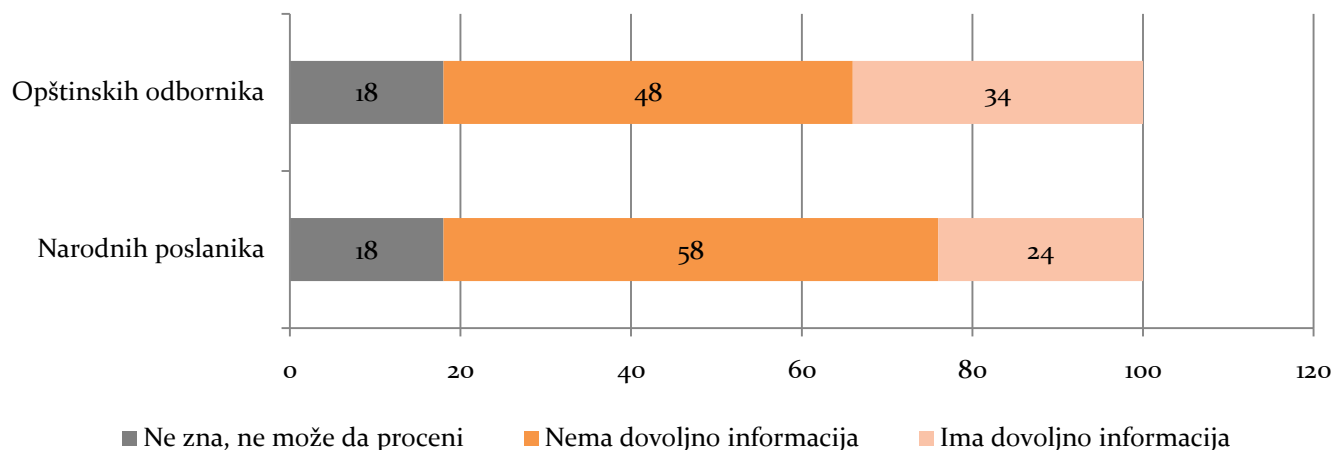
Gubitak interesovanja za politiku navodi 14% ispitanika a 7% kaže da nemaju nikakve koristi od toga a mogu potencijalno imati štete.

Svaki dvadeseti Svilajnčanin nema dovoljno vremena da bi se aktivnije angažovao, još 4% kaže da im nije ni pružena prilika a 3% se plaši posledica.

Najzad, 22% građana nije moglo da odgovori na ovo pitanje.

6. PERCEPCIJA RADA NARODNIH POSLANIKA/LOKALNIH ODBORNIKA I KOMUNIKACIJA IZABRANIH PREDSTAVNIKA SA GRAĐANIMA

Grafikon 13. Generalno posmatrano, da li smatrate da imate dovoljno informacija o radu narodnih poslanika i odbornika? u %

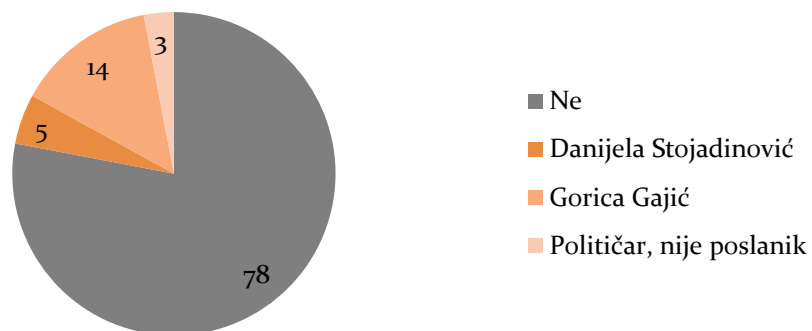
Prosečno, oko polovine ispitanih građana Svilajнца smatra da nema dovoljno informacija o radu svojih izabranih predstavnika u Narodnoj i lokalnoj skupštini. Sa radom opštinskih odbornika nije upoznato 48% ispitanika, dok 18% ne može da proceni rad narodnih poslanika iz njihove opštine. Sa druge strane oko trećine građana Svilajнца tvrdi da poseduje dovoljno informacija o radu svojih izabranih predstavnika na lokalnom nivou – 34%.

Rezultati u pogledu narodnih poslanika su nešto nepovoljniji – tako oko četvrtine ispitanika (24%) smatra da ima dovoljno informacija o radu svojih izabranih predstavnika u parlamentu, a natpolovična većina se ne slaže sa ovim (58%).

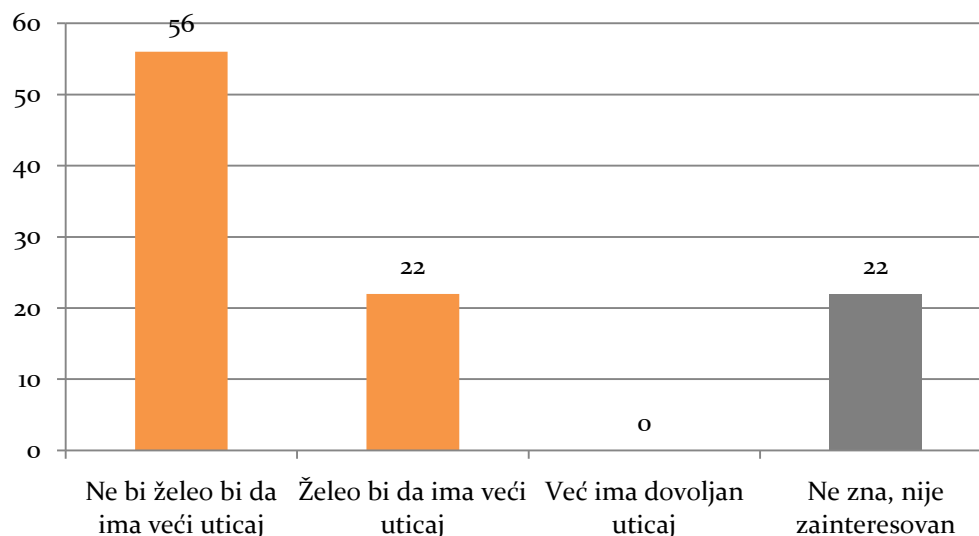
Po 18% ispitanika nije moglo da odgovori na pitanje.

Grafikon 14. Da li znate nekog poslanika koji dolazi iz Vaše opštine?

Grafikon 15. Da li biste Vi lično želeli da imate veći uticaj na rad predstavnika građana?

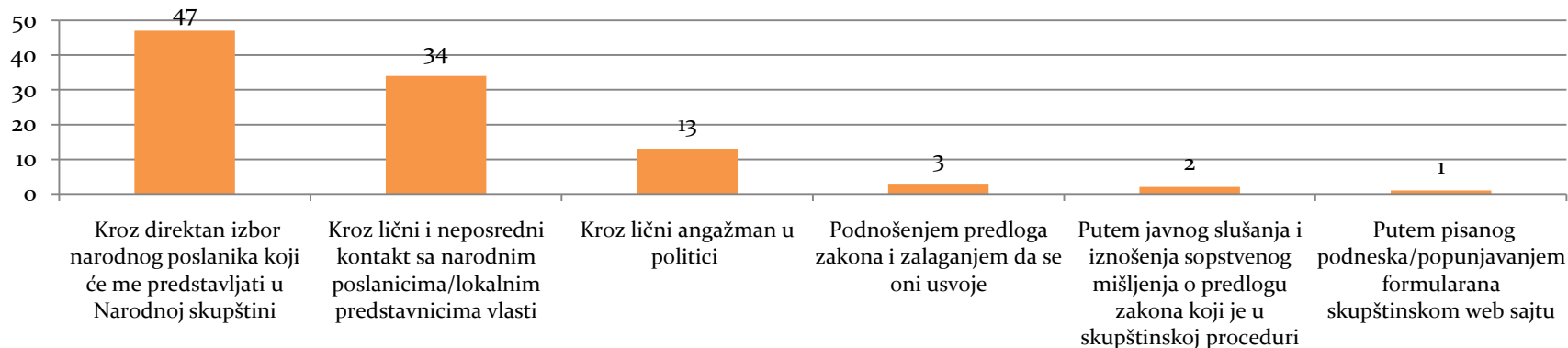
Potvrdu prethodne tvrdnje, da građani nisu u dovoljnoj meri upoznati sa radom svojih izabranih predstavnika, daje nam nalaz prema kome čak 78% građana Svilajнца ne zna da navede ime narodnog poslanika koji dolazi iz njihove opštine/regiona. Ipak, 19% građana je navelo jednu od poslanica iz opštine (14% je navelo Danijelu Stojadinović a 5% Goricu Gajić).

Neprepoznavanje izabranih predstavnika je direktna posledica nezainteresovanosti građana za političke prilike i nepostojanje želje da se sopstvenim delovanjem ostvari veći uticaj na odluke poslanika ili odbornika.

Tako natpolovična većina ispitanika (56%) nema želju da ima veći uticaj na rad narodnih predstavnika. Veći uticaj bi želeo da ima 22% ispitanika, a nijedan ispitanik nije rekao da misli da već ima dovoljan uticaj.

22% ispitanika nije moglo da odgovori na ovo pitanje.

Grafikon 16. Na koji način biste želeli da ostvarite veći uticaj na rad predstavnika građana?

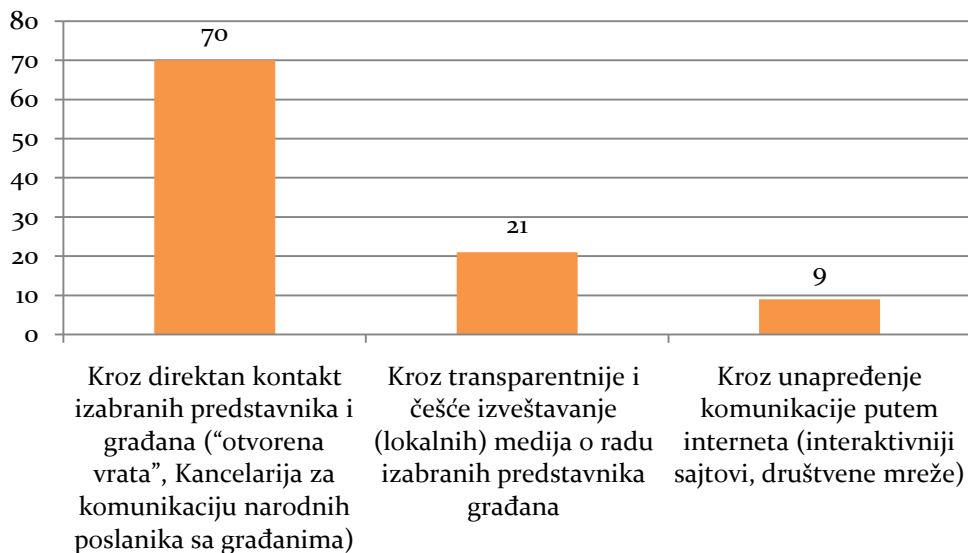

Među građanima koji su pokazali želju da kroz sopstveni angažman utiču na rad svojih izabranih predstavnika, najviše je onih koji žele da taj uticaj ostvare kroz direktan izbor narodnog poslanika (47%), što je još jedan dokaz potrebe za promenom izbornog sistema i oduzimanja monopola izbora narodnih predstavnika iz ruku političkih partija. Gotovo polovina ispitanika navela je ovo kao način na koji bi želeli da više utiču na rad predstavnika građana.

Nemali je broj građana koji bi svoj uticaj želeli da ostvare i kroz lični i neposredni kontakt sa predstavnicima građana – 34%.

Kroz lični angažman u politici navodi 13% građana Svilajнца. Ostali odgovori imaju vrlo nisku frekvenciju i odnose se na podnošenje predloga zakona i zalaganjem da se oni usvoje, javno slušanje i iznošenje sopstvenog mišljenja o predlogu zakona koji je u skupštinskoj proceduri.

Grafikon 17. Gde vidite prostor za poboljšanje komunikacije između građana i njihovih izabranih predstavnika?, u %

Direktni kontakt (otvorena vrata, poslaničke kancelarije...) građani vide kao ključni način za poboljšanje komunikacije sa svojim izabranim predstavnicima. Za ovaj vid unapređenja komunikacije se zalaže čak 70% građana opštine Svilajnac.

Sa druge strane, svaki peti ispitanik (21%) veruje da je transparentnije i češće izveštavanje medija o radu izabranih predstavnika ključ za poboljšanje komunikacije građana i njihovih predstavnika, a svaki jedanaesti navodi i unapređenje komunikacije putem interneta.

Kada je reč o stepenu zadovoljstva radom lokalne samouprave, građani Svilajнца u najvećoj meri pokazuju zadovoljstvo prema radu svoje lokalne samouprave (46%). Ovi podaci su kompatibilni i sa dobijenim nalazima o promeni stava prema svojim lokalnim odbornicima na bolje u poslednje dve godine.

Radom lokalne samouprave nezadovoljno je 16% građana a 27% je ravnodušno. Nije moglo da se odredi 11% ispitanika prema ovom pitanju.

Grafikon 18. Koliko ste zadovoljni radom Vaše lokalne samouprave u celini?

